

хронологічної межі народного життя, про розуміння специфічної ролі цього князя літописною традицією, про дух протиріч самої епохи межі тисячоліть, коли 988-го літописного року диявол бідкається зі сторінок Початкового літопису: "І ось побіждає мене невіглас оцей, а не апостол і мученик..." (ЛР.-С.66).

Антосієва Т.
(Вінниця, Україна)

ОСОБИСТІСТЬ ЯК ВІДДЗЕРКАЛЕННЯ ЕПОХИ В ПОЕЗІЇ

ОЛЕГА ОЛЬЖИЧА

Повернення проблеми людини як особистості на авансцену сучасної соціальної теорії та практики засвідчує зростання інтересу до гуманістичних питань. Перевідкриття гуманізму - головна риса сучасного стилю мислення. Воно засвідчує, що людство не може змиритися з тією загрозливою ситуацією, в якій опинилося наприкінці ХХ століття. Проблеми людини стали не тільки предметом аналізу філософії, скільки вийшли на перший план усього духовного.

Психосоціальна еволюція розвитку людства проходить надто швидкими темпами. Затримка на цьому шляху здатна призвести до катастрофи, симптоми якої вже виявляють себе. Цю проблему можна висловити так: "спустошення землі", "спустошення людини".

Коли відбувається послаблення тоталітаристських структур, саме індивід здатний поєднувати принцип власної відповідальності перед нацією з відчуттям причетності до подій глобального рівня, тим більше, коли це герой, що платить власним життям за вірність ідеї. Саме такою особистістю був талановитий поет, борець за незалежну Україну Олег Ольжич.

Патріотизм і готовність до самопожертви не лише тематично просякають поезію О.Ольжича, але й становлять її психологічну домінанту. Героїзм Ольжичевого світогляду ґрунтується на ідеї національно-державного покликання, а за найвищу мету має здійснення того самого божественного ладу серед людей, що панує в природі, де "ні хмарам, ні зорям не вузько, сповняючи вічний закон".

Світогляд ліричного героя поезії О.Ольжича стоїть понад оптимізмом і песимізмом, понад позитивною чи негативною оцінкою земної дійсності, бо найкращі людські поривання не залежать ні від існування, ані від його оцінки - тільки від емоційно-вольового напруження самої людини. Звідси в поезії митця оптимістичне сприйняття й виправдання світового космосу. А людина - мікрокосм, такий же цілісний і завершений в собі, як і Всесвіт.

Індивід виявляє свої можливості в незалежній, вільній державі, коли нація розпоряджається собою, коли можливий удосконалюючий поступ. Героїзм у поезії О.Ольжича не випливає з національно-державницького патріотизму, а збігається з ним, як два рівнобіжні вияви того самого глибинного світогляду, що кульмінує в піднесенні цілком вільно обраної самопожертви - у тому екстатичному піднесенні, яке так геніально висловлене в поезії О.Ольжича "Піхотинець": "душа відділилась від тіла", що "струнке і спокійне, стунає в холодних рядах".

У поемі "Незаномому Воякові" митець говорить про те, що людина має бути міцною духом, "на сталь перекута в огні", "як брила кам'яна", бо тільки тоді відчує незламне прагнення до волі. У мотиві сомовідповідального вибору особистості кульмінує героїчний пафос прометеїзму: "буде завжди твоєю безсмертна мить постанови".

У складний межовий період своєї історії Україна чекала на полум'яних вояків, і О.Ольжич став на відповідальний і важкий шлях національно-визвольної боротьби, прямуючи ним аж до героїчної смерті. Поет з болем та гіркотою переживав вимушений антракт в історії суверенної України, усвідомлюючи всю жахливість дії *perpetuum mobile* смерті, що винищував його співвітчизників під час пітучного голодомору, розкуркулення й жорстоких репресій.

О.Ольжич своєю поезією та й усією долею доводить, що лише в боротьбі за визволення народу, коли особистість свідомо кладе на олтар вічності власне життя, тоді стає героєм, справжнім сином своєї нації.